

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3233/2020. (VI. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Pesti Központi Kerületi Bíróság 12.Szk.21.129/2018/8. végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján jogi képviselője útján fordult alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz, amelyben kérte a Pesti Központi Kerületi Bíróság 12.Szk.21.129/2018/8. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 1.1. Az ügy előzménye, hogy a büntetlen előéletű, fiatalkorú indítványozó 2018. január 19. napján „A döntéshozók figyelmének felhívása az oktatási rendszer átalakításának szükségére” elnevezésű, bejelentett diáktüntetésen vett részt Budapesten, a Kossuth téren. A bejelentett demonstráció végét követően a résztvevők közül többen azt kiabálták, hogy „ennek még nincs vége”, és az Oktogon irányába indultak el gyalogosan azzal a céllal, hogy ott folytassák az így kialakult spontán tüntetésüket. A vonuló diákok rendőri biztosítás mellett, felváltva haladtak a járdán és az úttesten, amelyen gyér autós forgalom volt tapasztalható. Erőszakos vagy garázda cselekményt nem követtek el.
- [3] A Budapesti Rendőr-főkapitányság V. kerületi Rendőrkapitánysága mint Szabálysértési Hatóság az indítványozót 2018. július 3. napján kelt, 01805/133-86/2018. szab. számú határozatában (a továbbiakban: Határozat) a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 224. § (1) bekezdése szerint minősülő közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértése miatt figyelmeztetésben részesítette, amely ellen az indítványozó kifogást nyújtott be.
- [4] A Határozatot a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2019. március 27. napján kelt, 12.Szk.21.129/2018/8. számú végzésében (a továbbiakban: Végzés) az indítványozó vonatkozásában hatályában fenntartotta. Indokolásában a bíróság kifejtette, hogy nem tekinti a gyülekezési jog által védett spontán tüntetésnek az indítványozó vonulását, mivel ilyen tüntetés esetében „lennie kell egy olyan oknak, célnek, ami az együttes fellépést, véleménynyilvánítást indokoltá teszi. Jelen esetben azonban ezen motiváció megjelölésének hiánya önmagában kizárja a vonulás spontán demonstrációként értelmezését, mivel egyik eljárás alá vont személy sem tudott olyan új okot, célt megjelölni, amely a bejelentett demonstráció befejezése után merült volna fel és indoka lehetett volna egy újabb tüntetésnek.”
- [5] 1.2. Az indítványozó szerint a bíróság végzése sérti az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésében foglalt békés gyülekezéshez fűződő alapjogát, mivel álláspontja szerint a kialakult spontán tüntetést is megilleti a békés gyülekezés szabadságához kötődő kiemelt alapjogi védelem. E tekintetben az indítványozó hivatkozik a 30/1992. (V. 26.) AB határozatra, a 4/2007. (II. 13.) AB határozatra, a 75/2008. (V. 29.) AB határozatra, a 3/2013. (II. 14.) AB határozatra, továbbá az Emberi Jogok Európai Bíróságának több döntésére, köztük az EJB *Bukta és mások kontra Magyarország* (25691/04), 2007. július 17., és az EJB *Patyi kontra Magyarország* (5529/05), 2008. október 7. ügyekre.
- [6] Az indítvány szerint a jelen ügy apvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel, mivel a spontán tüntetést alaptörvény-ellenesen, túl szűken értelmezi a bíróság, és a végzésből kiolvasható bírói joggyakorlat a békés gyülekezéshez való alapvető emberi jog tartalmi alapú korlátozásához vezet. A bírói döntés az indítványozó álláspontja szerint alaptörvény-ellenes, mivel a békés gyülekezéshez való jog tiszteletben tartása mellett hozott bírósági döntés esetén az indítványozó szabálysértési felelősségének megállapítására nem kerülhetett volna sor.

Álláspontja szerint a jelen ügyben a késő esti, gyér forgalmú úton vonuló néhány tucatszámú tüntető olyan jelentéktelen módon zavarhatta a közúti forgalom rendjét, ami az alapjog gyakorlásának korlátozását nem indokolta.

- [7] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt. A tanács vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [8] Az Abtv. 27. §-a alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és az indítványozók a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [9] A befogadásról való döntéskor az indítvány tartalmi vizsgálata során a tanács különösen az Abtv. 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket vizsgálja.
- [10] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz határidőben érkezett és azt az Abtv. 27. §-a szerint benyújtásra jogosult és érintett nyújtotta be jogorvoslati jogának kimerítését követően.
- [11] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Az indítványozó állítása szerint az ügy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel, mivel a bíróság végzése alaptörvény-ellenesen korlátozta a gyülekezéshez fűződő alapjogot, illetve túl szűken értelmezte a spontán gyülekezés fogalmát.
- [12] Mindenekelőtt az Alkotmánybíróság felidézi, hogy a 75/2008. (V. 29.) AB határozatban foglaltak alapján „[a] valóban spontán gyűlések nem előre eltervezett és megszervezett módon jönnek létre, hanem több személy egymástól többé-kevésbé független cselekvése eredményeként.” (ABH 2008, 663) Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság úgy ítéli meg, hogy az ügyben abban az esetben merülne fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, amennyiben az eljáró bíróság nem vizsgálta volna meg a kérdéses esemény/vonulás gyülekezés, illetve spontán gyülekezés jellegét, amely az alkotmánybírósági gyakorlat alapján az Alaptörvény védelmét élvezi. A bejelentett és befejezetté nyilvánított rendezvényt követően ugyanis a rendezvény résztvevői – főszabályként és a gyülekezési jog védelme alá tartozóan – a gyülekezés helyszínét elhagyják. Ilyen esetekben, a rendőrséggel folytatott együttműködő magatartás mellett nincs helye szabálysértési eljárásnak egyes közlekedési szabályok eseti megsértése miatt, hiszen előfordulhat, hogy a nagyszámú résztvevő óhatatlanul is csupán a közlekedési szabályok formális megsértésével tud a helyszínről távozni. Nem zárható ki ugyanakkor az, hogy bejelentett rendezvényt követő eseménysorozat újabb önálló gyűlésnek, a gyülekezési jog hatálya alá tartozó spontán rendezvénynek minősülhet. A gyülekezési jog gyakorlása ugyanis az indítványozó által idézett alkotmánybírósági gyakorlat alapján nem szűkíthető a gyülekezési törvény szerint bejelentett rendezvényekre, hanem annak részét képezik a spontán, illetve gyors reagálású gyűlések is. Az eljáró bíróságnak ezért mérlegelnie kell, hogy a későbbi események megfelelnek-e a gyűlés fogalmának. Az események gyűlés jellegének megítélése körében jelentősége van annak, hogy a résztvevők közéleti kérdésben kívánnak-e közösen, nyilvánosan kommunikálni; a kommunikációs szándék kifejezésre jut-e, verbális vagy nonverbális formát ölt-e; a rendezvény keretében megvalósuló véleménynyilvánítás a külső szemlélő számára gyülekezésként azonosítható-e; előbbi folyamatoként maga a rendőrség az eseményt ténylegesen gyülekezésként kezeli-e; illetve annak is, hogy adott esetben történt-e olyan esemény, amely azonnali reakciót igényelt.
- [13] Jelen esetben az eljáró bíróság az Alaptörvény 28. cikkében foglalt kötelezettségének megfelelően megvizsgálta az eseményeket, és arra jutott az előtte fekvő bizonyítékok alapján, hogy az ügy alapját képező események nem minősülnek spontán gyülekezésnek.
- [14] Az Alkotmánybíróság rámutat: az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alkotmánybíróság az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}.

[15] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. május 26.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1409/2019.

